

ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ

УДК 378.6.046-021.68.016:616.31:37.091.33

Т.П.Скрипнікова, М.В.Хребор, Ю.І.Силенко, О.А.Писаренко

РОЛЬ КЛІНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ УМСА

Українська медична стоматологічна академія

Основне завдання післядипломної освіти – це підготовка спеціаліста з формуванням професійної компетенції. Інтернатура – перший рівень підвищення рівня практичної підготовки лікарів, їхньої здатності до самостійної діяльності. Понад 25 років співробітниками кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Української медичної стоматологічної академії проводиться підготовка лікарів-інтернів. Особлива увага приділяється формуванню в молодих спеціалістів самостійного клінічного мислення, здатності систематизувати, аналізувати і застосовувати традиційні й новітні методи діагностики і лікування стоматологічної патології. З цією метою застосовуються різні форми навчання: практичні заняття, лекції, семінари, клінічні розбори, клінічні та науково-практичні конференції. Для успішної організації навчання лікарів-інтернів використовуються сучасні педагогічні прийоми навчання, комп'ютерні технології, активні методи навчання [1]. Володіння теоретичним матеріалом, розуміння його клінічного значення вдосконалюється і поглиблюється при підготовці до ліцензійного іспиту «Крок 3. Стоматологія» [2]. Інноваційні процеси, якими сьогодні пронизана сучасна освітня система, мають не тільки позитивні сторони, а й створюють певні негативні моменти в структурі навчання і підготовки майбутніх молодих фахівців. Це зумовлено тим, що освітні методики найчастіше мають технологічний характер. До негативних явищ процесу навчання слід віднести посилення акценту на тестовому контролі. Значна частка часу витрачається на вирішення тестів, при цьому лікарі-інтерни намагаються вивчити правильні відповіді, а інколи вгадують правильний варіант. Розуміння й обґрунтування відповідей на ці ж питання при усному опитуванні викликає значні труднощі та

підтверджує дефіцит клінічного мислення [3].

Інший невід'ємний аспект сучасного життя – технологізація спілкування лікаря і пацієнта. Відомий американський професор-кардіолог Бернард Лаун написав книгу-роздум про свою багаторічну лікарську працю і назвав її «Втрачене мистецтво лікування» (1998). Автора тривожать не нові медичні технології, розробником і користувачем яких був він сам, а підхід молодих колег до хворого й лікарського обстеження. У спілкуванні між лікарем і хворим спостерігається економія часу на зборі анамнезу під час бесіди (спілкування заміняє комп'ютер). Насторожує нехтування класичним оглядом і мануальним обстеженням, а часом і невміння його виконати. Усе переноситься на апарати й параклінічні методи обстеження. Після чого лікар не завжди може сформулювати робочу гіпотезу і виділити провідний синдром. У гонитві за оволодінням сучасними методами дослідження губляться класичні основи лікування, які формуються не тільки шляхом засвоєння практичних навичок, необхідних для майбутньої лікарської діяльності, а й шляхом осмислення морально-етичних аспектів лікування і тієї відповідальності, яка покладається на лікаря за здоров'я і життя пацієнта [4;5].

Тривалий досвід свідчить про те, що ефективним методом поєднання теоретичної та практичної підготовки фахівців є проведення клінічних конференцій. Такий вид самостійної роботи охоплює безпосередню роботу з пацієнтом, пошук сучасної наукової та науково-практичної інформації, впровадження нових методів і технологій лікування, аналіз результатів лікування, навички комунікації в лікарському середовищі, написання тез, статей, що дозволяє якісніше засвоїти практичні навички. Розподіл

акцентів на роботу безпосередньо з пацієнтом сприяє формуванню індивідуального підходу до хворого.

Основним принципом організації клінічних конференцій на кафедрі є перехід від формального виконання завдань при пасивній ролі лікарів-інтернів до пізнавальної активності з формуванням власної думки при вирішенні поставлених проблемних питань і завдань.

Мета роботи – проаналізувати роль клінічної конференції у формуванні професійних компетенцій лікарів-інтернів на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів.

З часу заснування і дотепер на кафедрі регулярно проводяться клінічні конференції. Під керівництвом викладачів лікарів-інтернів залучаються до проведення наукових досліджень на основі принципів доказової медицини. При проведенні досліджень і лікуванні віддають перевагу сучасним методам клініко-лабораторної діагностики та лікування. Співробітники кафедри беруть участь у виконанні тем науково-дослідної роботи, в рамках яких виконуються дисертації на здобуття звань кандидатів і докторів медичних наук. Викладачі володіють сучасними методиками досліджень і лікування. Лікарів-інтернів мають можливість долучитися до розробки окремих питань тематики НДР кафедри або запропонувати до розгляду іншу тему. Зазвичай роботу виконує група інтернів, де кожний відповідає за окремий розділ. Плануючи обсяг роботи, викладач бере до уваги індивідуальні здібності інтернів, матеріально-технічні можливості закладу і час проведення роботи. Виділяють фундаментальні та прикладні дослідження. Фундаментальні дослідження – це експериментальна чи теоретична діяльність, спрямована на одержання нових знань про основні закономірності будови, функціонування і розвитку людини; прикладні наукові дослідження – дослідження, спрямовані переважно на застосування нових знань для досягнення практичних цілей і вирішення конкретних завдань. Результатом НДР можуть бути дані експериментальних і клінічних досліджень, опис клінічних випадків, ознайомлення з новітніми технологіями, методиками лікування тощо. Важливим напрямом науково-дослідної роботи є санітарно-просвітницька діяльність [7].

Підготовка доповіді включає підготовку презентації, в якій мають бути відображені актуальність проблеми, що спирається на дані літературних джерел за останні 5-10 років, мета дослідження, матеріали і методи дослідження, отримані результати, аналіз результатів, висновки. У разі представлення клінічного випадку наводяться мета дослідження, етіологічні фактори, патогенез захворювання, методи діагностики, диференційована діагностика, сучасні класифікації, клінічні симптоми, методи лікування і прогноз захворювання. Розгляд клінічних випадків дозволяє лікарям-інтернам поглиблено розібрати матеріал, застосувати знання із суміжних спеціальностей, набувати нового досвіду, навча-

тися уникати помилок і неправильних дій, прогнозувати, приймати правильні рішення на прикладі лікарських помилок, які були виявлені. У ході обстеження хворого поновлюються знання внутрішніх хвороб, патофізіологічне обґрунтування симптомів хвороби, використання параклінічних методів обстеження в структурі діагностичного алгоритму та розробка правильного тактичного і лікувального підходу до хворого. На доповідь призначається доповідач. У його завдання входять систематизація зібраного ґрупою інтернів матеріалу і завершальне оформлення презентації.

Основна методична особливість клінічної конференції – це не тільки активна участь лікарів-інтернів, які готують доповідь, а й кожного слухача. Після доповіді відбувається обговорення представленого матеріалу, де кожний слухач може задати запитання і провести дискусію з проблемних питань. Під час дискусії можливе поглиблене обговорення питань етіології, патогенезу, морфології, диференційованої діагностики, лікування і профілактики визначеного захворювання. Правильно побудована доповідь і обговорення дозволяють інтернам краще запам'ятовувати матеріал, спонукають до подальшої дослідницької і пошукової роботи, адже таке коло питань, асоціацій, логічних побудов має виникати в лікаря в його повсякденній роботі.

Отже, зважене поєднання різних методик і форм навчання, доповнення їх сучасними інноваціями і технічними можливостями – шлях до формування фахівців із необхідними компетенціями. Проведення клінічних конференцій стало ефективним методом поєднання теоретичної підготовки й опанування практичних навичок роботи з пацієнтом та спілкування лікарів-інтернів у медичному середовищі.

Література

1. Абрамова І.Г. Активні методи обучения в системе высшего образования / И.Г. Абрамова. – М.: Гардарики, 2008. – 368 с.
2. Об опыте оптимизации обучения педиатров в интернатуре // [Н.В. Нагорная, М.П. Лимаренко, Г.И. Баешко, В.Н. Соколов] // Здоровье ребенка. — 2008. — № 3 (12).
3. Півторак К.В. Формування особистості та мотивація до навчання у студентів медичного університету / К.В.Півторак, І.В.Феджага// Медична освіта.– 2011.–№4.–С.28-31.
4. Алексеєнко А.П. Філософсько-етичні виклики симуляційному навчанню в медицині / А.П. Алексеєнко // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів : матеріали навч.-метод. конф., присв. 212-й річниці від дня заснування ХНМУ, 30 листоп. 2016 р.– Х., 2016. – С.9-11.
5. Адмакіна А.В. Інноваційна технологія об'єктно-орієнтованого підходу в контексті засвоєння матеріалу / А.В. Адмакіна // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів : матеріали навч.-метод. конф., присв. 212-й річниці від дня заснування ХНМУ, 30 листоп. 2016 р.– Х., 2016. – С.7-9.

6. Скрипнікова Т.П. Аналіз структури науково-дослідницької роботи лікарів-інтернів на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів ВДНЗУ «УМСА» / Скрипнікова Т.П., Хребор М.В.,

Силенко Ю.І.// Український стоматологічний альманах – 2016. - № 4. – С.95-99.

**Стаття надійшла
03.09.2018**

Резюме

Інноваційні процеси, якими сьогодні пронизана сучасна освітня система, мають не тільки позитивні сторони, а й створюють певні негативні моменти в структурі навчання й практичної підготовки майбутніх молодих фахівців. Це зумовлено акцентуванням на технологічних аспектах при нехтуванні класичними методиками роботи з пацієнтом. Проведення клінічних конференцій стало ефективним методом поєднання теоретичної підготовки і набуття практичних навичок роботи з пацієнтом та спілкування лікарів-інтернів у медичному середовищі.

Ключові слова: клінічна конференція, післядипломна освіта.

Резюме

Инновационные процессы, которыми сегодня пронизана современная образовательная система, имеют не только положительные стороны, но и создают определенные негативные моменты в структуре обучения и практической подготовки будущих молодых специалистов. Это обусловлено акцентом на технологических аспектах при пренебрежении традиционными методиками работы с пациентом. Проведение клинических конференций является эффективным методом сочетания теоретической подготовки и приобретения практических навыков работы с пациентом и общения врачей-интернов в медицинской среде.

Ключевые слова: клиническая конференция, последипломное образование.

UDC: 378.6.046-021.68.016:616.31:37.091.33

THE CLINICAL CONFERENCE AS GUIDANCE TO FORMING INTERNS' PROFESSIONAL COMPETENCIES DURING FORMATION IN THE UMSA'S DEPARTMENT OF POSTGRADUATED EDUCATION OF DENTISTS

Skripnikova T.P., Khrebor M.V., Sylenko Ju. I., Pisarenko O.A.

Ukrainian medical stomatological academy

Summary

Over 25 years the staff of the department of postgraduate education of dentists of the "UMSA" has been preparing the interns. The formation of independent clinical thinking in youth specialists, the ability to systematize, analyze and apply both traditional and newest methods of dental pathology diagnosis and treatment are key issues of education process.

As suggests long experience, the conduction of clinical conferences is an effective method of combining theoretical and practical training of specialists. Such kind of independent work includes direct work with the patient, search of modern scientific and practical information, introduction of new methods and technologies of treatment, analysis of the results of treatment, physician-patient and health team communication, writing abstracts, articles, which allows to develop the practical skills more qualitatively. The individual approach to the patient is the most important part of clinical work.

We aimed to survey the clinical conference's role in formation of professional competencies at the internship education.

From the time of foundation and till now the department's executives regularly handles clinical conferences. Under the leading of teachers, interns are involved in research works based on the principles of evidence-based medicine. During research and treatment, they prefer to use modern methods of clinical and laboratory diagnostics and treatment. Interns have opportunity to be engaged in the research work of the department or into individual research work.

The preparation of the report involves the presentation, which should represent the relevance of the problem, based on the data of literary sources in the last 5-10 years, the purpose of the study, materials and methods of research, analysis of the results, conclusions. Next must be presented in the clinical case - the purpose of the study, the etiological factors, the pathogenesis of the disease, diagnostic methods, differential diagnosis, modern classifications, clinical symptoms, methods of treatment and the prognosis of the disease.

The clinical cases allow interns to profoundly work material out, apply knowledge from interrelated specialties, learn new experiences, try to avoid mistakes and wrong actions, make the right decisions after the example of medical errors that have been identified. During the examination of the patient the knowledge of internal diseases, the pathophysiological substantiation of the symptoms, the use of paraclinical examination

methods in the structure of the diagnostic algorithm and the development of the correct tactical and therapeutic approach to the patient are updated. The speaker is appointed to report.

His task is to systematize the material in the final presentation. The main methodological feature of a clinical conference is not only the active participation of interns preparing the report, but also interaction with students. After the report the discussion of the presented material took place, when each recipient can ask questions and participate the discussion on issues. During the discussion, an in-depth discussion of the issues of etiology, pathogenesis, morphology, differential diagnosis, treatment and prevention of a specific disease is possible.

A properly constructed report and discussion allows interns to memorize the material better, induces further research and work on investigation the problem, since such a range of issues, associations, logical constructions should arise from the doctor in his day to day work. Thus, a weighed combination of different methods and forms of training, complement it with modern innovations and technical capabilities - the way to the formation of specialists with the necessary competencies. The clinical conferences are effective method of theoretical training and acquiring practical skills by interns and way to be involved in communication in the medical society.

Keywords: clinical conference, postgraduate education.